

Toroella de Montgri, Spanje, 9-23 augustus 2014

Rob de Mooij

Ik ging niet naar Spanje om vogels te kijken maar om met familie vakantie te vieren. Ongetwijfeld zouden er wel wat uurtjes over zijn om naar vogels te kijken. En sowieso zie je ver weg andere vogels dan thuis. Dus ik had goede hoop en zo geschiedde. Ik heb veel vogels zonder haast en uitgebreid kunnen bekijken. Het beviel me zo goed dat ik u als Strandloperlezer er best deelgenoot van wil maken.

We verbleven aan de kust, vlak bij de monding van het riviertje de Ter, met als dichtstbijzijnde plaats het wat naar binnen gelegen Toroella de Montgri. Hoog in Spanje. Mijn vogelen beperkte zich tot een ochtendwandeling, meestal een kilometer door het duin en strand naar de riviermonding, een kilometer langs de rivier, en dan weer terug door bouwland en wat ruigte. Verder heb ik wat uren naar de lucht zitten staren, dat levert ook nog wel eens wat op.

Kuifleeuwerik foto: Jan Hendriks

Kuifleeuwerik

Zo ongeveer de eerste vogel die ik zag brengt me weer terug naar het begin van mijn vogelkijken in 1973. Ik loop het strand op en kijk, daar scharrelen een paar Kuifleeuweriken in het zand. Precies zo ging het in 1973 op het Noordwijkse strand. Nu zijn Kuifleeuweriken in Nederland wel zo ongeveer verdwenen, maar toen waren ze bijna ieder dag een vanzelfsprekende aanvulling. Dat ging voor mij zo door tot de jaren '90, toen ik in het Vinkeveld woonde. Daar scharrelde uiteindelijk een van de laatste overgebleven paartjes van Noordwijk rond, toevallig vlak bij waar ik woonde. Ook daar waren ze dus bijna dagelijks vanzelfsprekend, maar ondertussen verdwenen ze in rap tempo uit Nederland. Ik heb het verdwijnen in de praktijk een tijdlang gemist omdat ik ze zo vaak gewoon tegenkwam, maar uiteindelijk waren ze ook weg uit het Vinkenveld en daarna heb ik er in Nederland nooit meer eentje gezien of gehoord.

Alsnog voorjaar

Ik had tijdens deze vakantie voor het eerst dit jaar weer eens bewust tijd gereserveerd om ook vogels te kijken, en ik trof in augustus in Spanje het voorjaar dat ik in

Nederland deels gemist had.

Ik hoorde mijn eerste Koekoek langs de rivier. Dat zegt iets over mijn vogeltijd eerder dit jaar. Niet. Als ik eens iets zie loop ik daar meestal toevallig tegen aan. Maar goed, met deze Koekoek had ik het voorjaar alsnog een beetje te pakken. Nog een echte zomervogel meldde zich hier, de Wielewaaal. Ik zag diverse malen Wielewalen, steeds jonge vogels of vrouwtjes. Eenmaal zat er langs de rivier in een hoge boom een Wielewaaal te zingen (ook al heel lang niet gehoord), maar deze liet zich niet zien. Een vogel in de categorie voorjaar, maar ook een beetje "Kuifleeuwerik"-ig, is de Zomertortel.

In Nederland zo sterk aan het afnemen dat verdwijnen niet meer onmogelijk lijkt. Hier vlogen regelmatig groepjes op en over. Vaak zaten ze in de vroege ochtend in de zeereep of vlogen laag over, opgejaagd door trimmers, fietsers e.d. waarvan er ook 100-den rond de camping bezig waren. Mijn laatste Nederlandse Zomertortel joeg ik op van een pad van Astridboulevard naar het strand, misschien tien jaar geleden.

Zwaluwen, zwaluwen, zwaluwen

Zwaluwen waren er in alle soorten en maten, in grote aantallen en van dichtbij te zien.

Aan de huizen het dichtst bij het strand zaten huiszwaluwnesten die nog druk bezocht werden. Er vlogen een stuk of 20 zwaluwen rond, maar van trek heb ik niets gemerkt.

Boven de rivier vlogen dagelijks fouragerende Boerenzwaluwen, en daartussen af en toe ook een paar Oeverzwaluwen. Boerenzwaluwen trokken ook bijna dagelijks door, kreeg ik de indruk, en ook passeerden er soms in de ochtend grote groepen over zee en de zeereep, die snel en gericht doorvlogen.

De eerste dagen was ik op zoek naar Roodstuitzwaluwen tussen al die Boerenzwaluwen, maar ik vond er geen. Na een week bleek er opeens een groep van 40-50 stuks rond de camping te zwerven. Ik zag ze bij de rivier, door de straat, over strand, eigenlijk zag ik ze veel meer dan andere zwaluwen.

Ze sliepen waarschijnlijk in een rietmoerasje een paar honderd meter ten zuiden van de camping, waar ik mijn grootste groep een keer 's ochtends vroeg uitzwermend aantrof. En na weer een paar dagen nam het aantal weer af, maar er bleven er iedere dag wel een paar boven de camping rondhangen.

Gierzwaluwen waren veruit het meest algemeen en duidelijk op trek. Iedere dag grote groepen, vaak een grote stroom uit zee komend in de vroege ochtend, tientallen tot honderden die in de loop van de ochtend steeds hoger gingen vliegen. Na de middag was er vaak nauwelijks nog een Gierzwaluw te vinden in de lucht. En niet direct verwacht maar wel gehoopt, tussen de Gierzwaluwen vlogen ook Alpengierzwaluwen. De eerste vond ik bij het afzoeken van een grote groep Gierzwaluwen boven de camping. Witte buik en bruine bovenzijde vielen goed op, net als formaat en vlucht. De mooiste zag ik echter vanaf de veranda van het huisje waar we zaten. Op een avond passeerden er in een

kwartiertje zo'n twintig Alpengierzwaluwen, steeds op 5-10 meter hoogte, net over ons huisje. Ik zag ze niet komen en kon ze niet volgen van waar ik zat, maar ze waren steeds even prachtig dichtbij.

Zeldzaam in Nederland

Een van de charmes van een verre vakantie is dat je vogels ziet die in Nederland tot de onvervalste zeldzaamheden behoren, maar daar makkelijk te vinden zijn dan wel tegen te komen. Ik had het geluk aan de kust en bij een riviermonding te zitten met allerlei microlandschapjes, want in die paar wandelingen heb ik veel leuks gezien.

Bijeneter foto: Jan Hendriks

Bijvoorbeeld Bijeneters. Het valt me wel eens op dat bijeneterwaarnemingen in Nederland regelmatig op geluid plaatsvinden. Zonder de vogel te zien. Na deze weken begrijp ik dat weer beter. Minstens de helft van de keren dat ik Bijeneters heb gehoord, kon ik de vogel(s) ook niet vinden. Maar ze waren er wel en bijna dagelijks. En ik heb ze ook prachtig kunnen bekijken. In dezelfde categorie vallen Graszanger (dagelijks), Europese kanarie (2x) en Hop (3x). Een Hop liet zich op een mooie ochtend uitgebreid bewonderen foeragerend in een grasveld, zoals het een Hop betaamt. En ook de 100den Koereigers, Kuifaalscholvers en Kwakken (adult langs de rivier, drie juvenielen in een vijver bij de camping, broedgeval?) horen waarschijnlijk bij het "meubilair" in dat gebied.

Meer "doortrekkerig" waren de adulte Witwangstern die een ochtend boven de rivier foerageerde en een prachtige adulte Visarend die de rivier overvloog.

Verwacht maar niet gezien

Ik had her en der wel wat steltlopers verwacht. Zittend, overvliegend, geluiden. Maar nee, behalve een hoog overvliegende "calidris"-strandloper, zeer toevallig met de kijker op grote hoogte opgepikt tussen de Gierzwaluwen, en het geluid van een Regenwulp tijdens een bewolkte avond, helemaal niets.

En dan roofvogeltrek. Vrijwel niets van gezien. De lokale Buizerden en Torenvalken, een lokale Havik en een Boomvalk, ze hoorden daar duidelijk thuis. Alleen één Boomvalk boven zee, tijdens een vroege ochtend terwijl er ook grote groepen Boerenzwaluwen passeerden, zou ik direct als trekker kwalificeren. Daarvan had ik echt meer verwacht.

Misschien vogels

Natuurlijk zie je tijdens zo'n periode ook van alles en nog wat waarvan je niet weet wat het precies is. Te kort, te ver, te onbekend, te....

Toch ga ik er een paar noemen, want ze dragen net zo goed bij aan de lol van de zoektocht, de spanning van de wandeling en de puzzel in het boek, ook al hebben ze geen duidelijke eindconclusie.

Vale pijlstormvogel: op de eerste dag zag ik een pijl aan de horizon een bochtje maken. Ver weg, maar wel een pijl, en geen Grote denk ik, met mijn kennis uit het verleden. En dan ligt Vale pijl wel voor de hand, maar het blijft een waarneming van (minder dan) een seconde van een vogel op een kilometer of twee afstand.

Westelijke Vale Spotvogel: in een veldje naast de camping zat een zangvogel: spotvogelachtige vorm, flinke snavel, zeer flets uiterlijk. Op een meter of 50, en bij nadering ging de vogel er bijna direct vandoor. Streek nog even neer op 100 meter, weer in de volle zon, en na nog drie seconden, weg. Met het boek in de hand kwam ik uit bij Westelijke (want geen Oostelijke in Spanje) Vale (want volledig geen geel o.i.d. waar dan ook, kleurloos) Spotvogel (dat leek me het juiste type). Maar zo telt het natuurlijk niet.

Brilgrasmus. Hé, daar scharrelt iets in een paar struiken midden in een veld. Grasmussig, heel klein, eigenlijk niets wat opvalt. Geen echte Grasmussige of Braamsluiperige associaties. Boek gepakt. Lijkt wel op juveniele Bril-of Baardgrasmus. Vogel is inmiddels uit beeld, geen van-boek-naar-vogel kans meer. Het boek zegt: Baardgrasmus erg skulkerig, Brilgrasmus vaak meer open. Nou, dat was deze wel. Had erg de neiging om boven in de struiken in beeld te blijven. Brilgrasmus? Daar eindigt deze afweging. Geen resultaat.

Tot slot, voor de compleetheit van de lijst Ook gezien: Turkse Tortel, Houtduif, Huismus, Ringmus, Spreeuw, Merel, Zwarte Kraai, Blauwe Reiger, Kleine Zilverreiger (maar ééntje), Ekster, Gaai, Witte Kwikstaart, Putter, Groenling, Kokmeeuw, Geelpootmeeuw, Grote Stern, Wilde Eend, Waterhoen, Meerkoet, Koolmees, Pimpelmees.

Al met al was het leuk vogelen op een vierkante kilometer Spanje, met geen andere ambitie dan de omgeving een beetje verkennen. Missie geslaagd.